

Mažeikių versmelė

Turistinė vertė

Sinonimai

Šaltupėlio šaltinis, Veronikos šaltinis

Koordinatės

LKS: 612129; 6198581

Adresas

Mažeikių k., Obelių sen.,
Rokiškio r. Mažeikių miško
(Obelių girininkija)
39 kvartalas

Aplinka

Mišrus Mažeikių miškas, aplinkui nešienaujamos pievos, buvusių sodybų liekanos. Netoliese belikusi viena sodyba.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltinis neprižiūrimas. Apie 1994 m. G. Gruzdžio iniciatyva (Vaitkevičius, 2006) buvo įrengtas ažuolinis šulinio žiedas (rentinys), medinis stogelis, prieiti prie versmės drėgnoje miško vietoje patiestas iš rąstų pagamintas tiltas. Šaltinio aprašymo metu šaltinis nenaudojamas, rąstų keelis sunykęs, ažuolinis rentinys ir jį dengiąs stogelis bebaigių supūti.

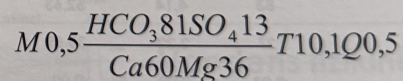
Vandens fizikinės savybės

Vanduo skaidrus, bekvapis. Temperatūra (2012-07-29) 10,1 °C; pH = 7,40, SEL = 519 μS, Eh = -21,3, BM = 287,3 mg/l.

Vandens cheminės savybės

Vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų (461 mg/l). Santykinai kietas (bendrasis kietumas 5,73 mg-ekv/l, karbonatinis lengvai pašalinamas kietumas – 5,00 mg-ekv/l). Vandenyje aptiktas amonias foninei koncentracijai amonio (0,05 mg/l) ir nitrato (3 mg/l) jonų kiekis, nedidelė ir ištirpusios geležies koncentracija (0,05 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Iššipusių mineralinių medžiagų suma	461		
Sausosji liekana 180 °C	309		
Bendrasis kietumas		5,73	
Karbonatinis kietumas		5,00	
Nekarbonatinis kietumas		0,73	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	9	0,25	4,09
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	39	0,81	13,26
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	305	5,00	81,83
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	3	0,05	0,82
Katijonai:			
Natriis, Na ⁺	5	0,21	3,51
Kalis, K ⁺	2	0,05	0,83
Kalcis, Ca ²⁺	72	3,59	59,93
Magnis, Mg ²⁺	26	2,14	35,73
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,05	0,00	0,00
Kitos analinės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,39		
Permanganato skaičius, mg O/l	2,90		
Bendroji geležis, mg/l	0,05		
Savilasis elektros laidis, μS/cm	454		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Versmelė teka į pietus. Neatsitiktinai prie jos dar visai neseniai važiuodavo žmonės iš artimų ir tolimesnių kaimų, prausdavo vaikus, tikėjo, kad vanduo gydo nuo akių ligų. Vėždavo 5–10 litrų bidonais. Vanduo stebuklingų galių turintis. Pasakojimo Stasys Gavelis.

„Kad čia Šaltupėlis šitas yra, taigi va, ir iš Kauna yr atvažiav, rudenį, kad vandens... Tai dar seniau pasakodava, kad, sako gani toks piemeniokas, tai kosėt su kraujais pradeda. Bobelytė paėmė, pasėmė vandenio čia, sako, tai liepė jam rytais gert ie pasveiko anas nuog to“. Pasakojimo A. Gavelis (Vaitkevičius, 2006).

Netoliese yra ir Šaligojaus šaltinis (Obelių girininkijos 37 kvartalas). Apie 2001 m. vietoje sunykusio ažuolinio kubilio į šaltinį įleistas ažuolinis šulinio žiedas. Kalbėdami apie Šaltupėlį ir Šaligojaus šaltinį, žmonės kiek painiojasi ir ne visada aišku, apie kurią vietą jie pasakoja.

„Tėvuka sesuo, sakė, tai valė tų šaltinį (tėvas tį imdavo vandenį) tai labai gi daug tų monetų rada. Saka saujom jų, taip. Vaikai da rinkdavo, rinka manetas. Laikė tų šaltinį švintu, nusiprausdavo, kojas kišdavo, kelius sumerkdavo, akis prausdavo, i tas monetas mesdavo paskui. Kad, skaitos, stebuklinga vieta. Da i mano tėvas, senelis valė, tai daug tų monetų ten rasdavo, a paskui uždėjo lentelę, kad vanduo vartojamas maistui – neiti, kojom neminti“. Be to, Šaligojaus šaltinio vandeniu visada prausdavosi žmonės, važiuodami į Švč. Trejybės atlaidus Obeliuose (Vaitkevičius, 2006).

Anksčiau, kaip žinoma iš pasakojimų, šaltiniai buvo prižiūrimi, lankomi. Šiandien Šaltupėlio ir Šaligojaus šaltiniai „pasimetę“ miške ir krūmynuose, todėl yra sunku juos rasti. Aplinkui, keleto kilometrų spindulių belikusi viena A. Gavelio sodyba, kitų, naudojusį šaltinių vandenį gyventojų (ir sodybų), nėra.

Tipas

Krintantis, kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Mažo vandeningumo nereikšmingas šaltinis (debitas – 0,5 l/s)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

K. Kadūnas, 2012